

АНАЛІЗ ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ У ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ: ПОКАЗНИКИ, ПЕРСПЕКТИВИ

Динамічний розвиток промислового виробництва є одним із найважливіших умов успішного розвитку економіки будь-якої держави. Після розпаду колишнього Радянського Союзу економіка України, у тому числі й економіка промисловості, зазнала нищівних втрат, які можна оцінювати лише у трильйонах гривень. На жаль, точну суму втрат української економіки за цей період, напевно, нікому вже не вдасться встановити. Іванов С. стверджує, що «...за роки незалежності Україна втратила майже 60 % свого економічного потенціалу, що дорівнює втратам СРСР під час другої світової війни» [1]. Для порівняння зазначимо, що економіка України втратила у 1,5 рази більше, ніж за часів другої світової війни (!!!).

Під економічними процесами (фазами), з точки зору О. Гош, доцільно розуміти «... розвиток процесів безпосереднього виробництва, розподілу, обміну і споживання та дія зумовлених цими процесами виробництва спільних законів і властивих їм суперечностей» [2].

Аналіз економічних процесів у промислових підприємствах України, проведений автором цих тез за період з 1990 р. до 2015 р., свідчить про те, що обсяги виробництва основних видів промислової продукції майже у всіх випадках зменшився: у 2 рази (електроенергія, аміак синтетичний), 3 рази (готовий прокат, папір, цемент), 4 рази (ковбасні вироби), 5 разів (тваринне масло, цукор), 6 разів (труби сталеві), 9 разів (взуття), 15 разів (тканини), понад 100 разів (автомобілі). Єдиним основним видом промислової продукції в Україні, обсяги якої збільшились у 3,3 рази є олія. Якщо ж порівнювати показники за 2015 р. з показниками за 2000 р., то у 2015 р. відбулось збільшення обсягів виробництва ковбасних виробів – у 1,3 рази, паперу – у 1,4 рази, цементу – у 1,6 рази, тканини – у 1,7 рази, олії – у 3,6 рази [Розраховано за: 3].

До перспективних українських промислових підприємств або таких, що залишаються відносно конкурентоспроможними на ринку можна, на наш погляд, віднести наступні підприємства:

- *машинобудування* (автомобіле-, комбайно-, літако-, ракетно- та суднобудування). Обсяги виробництва продукції машинобудування в Україні постійно зменшуються. Правда, протягом 2014-2016 рр. відбулось збільшення обсягів виробництва машин і обладнання для військових потреб. Для такої держави, як Україна, неприпустимим є той факт, що практично втрачено потужності легкового автомобілебудування (Запорізький і Луцький автомобільні заводи не працюють). Актуальною залишається проблема збільшення обсягів національного виробництва комп'ютерів, електронної та оптичної продукції;
- *енергетики* (найбільше електроенергії виробляють атомні електростанції (54 % з усієї її кількості), теплові електростанції (42 %), гідроелектростанції (лише 4 %) [3].

Україна має йти в напрямку розвитку саме останніх. Також варто розвивати альтернативні джерела (енергія вітру, води, сонця) отримання електроенергії за невеликих капітальних інвестицій і обсягів її виробництва;

– *будівельних матеріалів*. Такі підприємства є підприємствами-супутниками будівельних підприємств, тому обсяги виробництва тут прямо залежать від обсягів виконання будівельно-монтажних робіт;

– *харчової промисловості*. Обсяги виробництва продуктів харчування в Україні щорічно збільшуються (за винятком 2013 р., коли відбувся незначний спад темпів росту). У цьому сегменті, напевно, найбільше постраждала цукрова промисловість, адже обсяги виробництва цукру зменшились з 6,8 млн. т у 1990 р. до 1,5 млн. т у 2015 р. [3]. Більшість цукрових заводів України були приватизовані, їхнє обладнання і устаткування розібрані та перетворені на металобрухт з наступним вивезенням його за кордон. Зараз маємо таку ситуацію, що Україні самій бракує металобрухту для роботи металургійних заводів;

– *текстильної, швейної та взуттєвої промисловості*. На жаль, більшість українців носять одяг і взуття іноземного виробництва або уже використовуваний («second hand») за кордоном. За сприятливої системи оподаткування, налагодити національне виробництво одягу та взуття не є складною проблемою, адже малі і середні підприємства можуть за короткий значно розвинути такий напрямок виробничої діяльності;

– *з виробництва меблів*. Меблеве виробництво в Україні досить добре розвивається і це дає змогу забезпечити наших громадян меблями від національних виробників, зменшити попит на них до мінімуму. Водночас, продовжується завезення в Україну імпортованих меблів з-за кордону;

– *з перероблення промислових та побутових відходів*. З цього напрямку виробничої діяльності Україна значно відстає від країн Євросоюзу.

Таким чином, аналіз економічних процесів у промислових підприємствах України свідчить про те, що наша промисловість загалом перебуває у стабільному занепаді (за винятком окремих підгалузей) і використовує, переважно, залишки виробничого ресурсу, створеного ще за часів колишнього Радянського Союзу. Для відновлення та розвитку промислового потенціалу України науковцям і практикам необхідно розробити, як ми вважаємо, «Стратегічний план розвитку України на період до 2050 року» (з деталізацією у його межах стратегічного плану відновлення і розвитку промисловості по п'ятирічках, роках, регіонах, а також з реальним матеріально-технічним та фінансовим забезпеченням).

Література

1. Іванов С. Стрибок з прірви: 25 років залежності України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hvylyya.net/analytics/politics/stribok-z-prirvi-25-rokiv-zalezhnosti-ukrayini.html>
2. Гош О. Економічні процеси / О. Гош // Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т. 1 / Редкол.: С. В. Мочерний (відпов. ред.) та ін. – К.: Видавн. центр «Академія», 2000. – С. 480-481.
3. Державна служба статистики України. Показники із веб-сайту служби [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>